

ГОРД ПЕЧЕРА

ГАЗЕТ ЛЕЗНЫ ВКП(б) ИЗВАСА РАЖНОМ да РАЈСПОЛКОМ

№ 41 (1281) Јул 7-öd лун 1937 во

Комі Автономној Советској Социалистическој Конституција (Основној закон) ВИНГОДМ ЈЫ ЛЫС

Комі АССР-са Советјас чрезвычайној XI-öd сјездлөн шуом
Комі АССР-са Советјаслөн чрезвычайној XI-öd сјезд шуо:

Комі Автономној Советској Социалистическој Республикалыс Конституција (Основној закон) сій редакциян, кодо представител сјездс Редакционној комиссија, — ВИНГОДНЫ.

СЈЕЗДЛӨН ПРЕЗИДИУМ

Сытытвар, Комі АССР.
Јул 23-öd лун, 1937 во.

Комі Автономној Советској Социалистическој Республикалөн Конституција (Основној закон)

I-ој глава

Общественној устројство

1-ој статта. Комі Автономној Советској Социалистическој Республика ем рабочојјаслөн да крестаналөн социалистическој государство.

2-öd статта. Комі АССР-лөн политическој подулыс — ужалыс јоз депутатјаслөн Советјас, кодјас быдмисны да јонмисны помещикјаслыс да капиталистјаслыс властсө путкылтөмла, пролетариат диктатура завојутөмла, комі јозсө царизм да роч империалистическој буржуазјаса националној нартитөмыс мездөмла да националистическој контрреволюцијасе жугдөмла.

3-öd статта. Комі АССР-ын став власт марса да өиктса ужалыс јоз кын ужалыс јоз депутатјас Советјас пыр.

4-öd статта. Комі АССР-лөн экономическој подулыс — овмөслөн социалистическој система і производство друдіјас да средствојас выло социалистическој собственност, кодјас утвердитисны овмөслыс капиталистическој системасө бырдөмла, производство друдіјас да средствојас выло частној собственност отменитөмла да мортөс мортөн експлоатирүтөм бырдөмла.

5-öd статта. Комі АССР-ын социалистическој собственност ем либө государственној собственност формаа (став јөзлөн достояније), либө кооперативко-колхозној собственност формаа (горја колхозјаслөн собственност, кооперативној отувтчөмјаслөн собственност).

6-öd статта. Му, сылөн пышкөсыс, вазјас, вөрјас, заводјас, фабријас, шахтајас, рудникјас, корттуј, вавыв да сынбөвыв транспорт, банкјас, свјазлөн средствојас, государствон котыртөм вичму овмөсса гырыс предпријатіјас (совхозјас, машинотракторној станцијас да с. в.), а сич-жө коммуналној предпријатіјас да карјасын да промышленној пунктјасын основној жилишничној фонд ем государственној собственност, мөд ногөн-кө став јөзлөн достояније.

7-öd статта. Колхозјасын да кооперативној организацијасын общественној предпријатіјас

најб ловја да мјортвөј инвентарөн, колхозјаслөн да кооперативној организацијаслөн вочан продукциясыс, кыці і налөн общественној стрдјбасыс ем колхозјаслөн да кооперативној организацијаслөн общественној, социалистическој собственност.

Быд колхозној дворлөн основној доход кынці, коді воө общественној колхозној овмөсыс, ем ас ползујтчөмын усадба бердса неыкыд му уцасток да усадба бердса уцасток вылын личној собственности подсобној овмөс, олан керка, продуктивној скөт, курөг-пөтка да вичму ужалан посөи инвентар-вичму ужалан артел устав серти.

8-öd статта. Колхозјаслөн занимајтан му закреплатјөс да сайб дон бөстөг да сротөг ползујтчөм выло, мөд ногөн-кө век кежлө.

9-öd статта. Овмөслөн социалистическој системакөд өтщөщ, коді ем Комі АССР овмөсын выжыдалыс форма, закондөн лөзөө өтка крестаналөн, көрвизысјаслөн да кустарияслөн посөи частној овмөс, коді подулассө личној уж вылын да коні оз лөзсы јөзлыс уж експлоатирүтөм.

10-öd статта. Граждана-лөн личној собственност правоис најб трудөвој доходјас да чөждөмторјас выло, олай керка выло да подсобној гортса овмөс выло, гортгөгөрсө ембурјас выло, личнө ас выло вичан да удобство көлујјас выло, сич-жө кыці граждана-лөн личној собственност наследүтөм выло правоис — охранајтөдны закондөн.

11-öd статта. Комі АССР-лөн хожајственној оломыс урчитсө да вескөдлысө государственној народно-хожајствениној пландөн общественној озырлуи сотөм могыс, ужалыс јөзлыс материалној да культурној уровеньсө пыр өтарбө кыпөдөм могыс, социалистическој государстволыс независимостсө крепитөм да сылыс обороно-способностсө јонмөдөм могыс.

12-öd статта. Комі АССР-ын уж објазанност да чөс-та делө ужавны вөрмыс

быд гражданинлөн, ташөм принцип серти: „коді оз уваж, сичө оз сој“.

Комі АССР-ын пөртсө

олөмө социализмдөн принцип: „быддисан — сичө способностјас серти, быддисны — сичө уж серти“.

II-öd глава

Государственној устројство

13-öd статта. Комі Автономној Советској Социалистическој Республика пыр РСФСР составө Автономној республика правојаслөн.

СССР-са Конституција 14-öd статта да РСФСР-са Конституција 19-öd статта пределјас сајын, Комі Автономној Советској Социалистическој Республика пөртбө олөмө государственној власт автономној подувјас вылын.

14-öd статта. Комі АССР состоитө Летка, Луз, Сыктыв, Сыктывдин, Шојнаты, Кулөмдин, Мылдин, Јемдин, Удора районјасыс; Печорској округыс Ізва, Устыльма, Уст-Уса районјаслөн да Сыктытвар карыс, коді вескыда подчинајтчө Комі АССР-са государственној власт высшөј органјаслы.

15-öd статта. Комі АССР-лөн территориясыс оз вермы лоны вежлалөма Комі АССР сөгластөг.

16-öd статта. СССР-са да РСФСР-са законјас олөмө быт пөртанаөс Комі АССР территория вылын. Комі АССР-лөн законыс-кө оз лөсөв СССР-са да РСФСР-са законјаскөд, действүтөдны СССР-са да РСФСР-са законјас.

17-öd статта. Комі АССР-са быд гражданин ем РСФСР-са да СССР-са гражданин.

РСФСР-са да став мукөд Сојузној Республикајасса граждана ползујтчөдны Комі АССР территория вылын Комі АССР-са граждана-көд өткоө правојаслөн.

18-öd статта. Комі Автономној Советској Социалистическој Республика ведајтөмө пырөны сичө высшөј власт органјас да государственној управлөніје органјас пыр:

а) Комі АССР-лыс Конституција лөсөдөм, сичөс РСФСР-са Верховној Советдөн вынөдөм выло пыр-төм да сичөс олөмө нүдөдөм бөрсө контролирүтөм;

б) Комі АССР районјас выло јулөм, районјаслыс да карјаслыс границајас урчитөм да РСФСР-са Верховној Советдө вынөдөм выло пыр-төм;

в) Комі АССР лөн закондательство;

г) государственној пөрадөк да граждана-лыс правојас охранајтөм;

д) Комі АССР-лыс народно-хожајствениној план вынөдөм;

е) Комі АССР-лыс бюджет вынөдөм;

ж) государственној да меставывса налогјас, сборјас да неналоговој доходјас СССР-са да РСФСР-са закондательство серти лөсөдөм;

з) округса, районјасса, карса да сиктсөветјасса бюджетјас олөмө пөртө-мөдн вескөдөм;

и) страхдөвој да сберегательној делөдн вескөдөм;

к) республиканској подчиненіјөа промышленној, вичму овмөсса да торгөвој предпријатіјөаслөн да организацијөаслөн управлајтөм, а сич-жө меставывса промышленностөн вескөдөм;

л) СССР-са да РСФСР-са органјаслы подчиненној предпријатіјөас состојаније да управлајтөм бөрсө контроль да вичдөм;

м) муөн, мупышкөссө озырлуијаслөн, вөрјаслөн да вазјаслөн ползујтчан пөрадөк бөрсө СССР-са да РСФСР-са законјас серти контроль да вескөдөм;

н) карјасса да мукөд населенној местајасса жилишничној да коммуналној овмөсдөн, жилишничној строителствөдн да благоустроитвөдн вескөдөм;

о) тујјас стрөитөм, меставывса транспортдөн да меставывса свјаздн вескөдөм;

п) уж јылыс СССР-са да РСФСР-са законјас олөмө пөртөм бөрсө көнтрөл;

р) зонвизалуи кутан делөдн вескөдөм;

с) социалној обеспеченіје делөдн вескөдөм;

т) начальној да среднеј образованије делөдн вескөдөм, высшөј образованије делө бөрсө контроль да вичдөм;

у) Комі АССР-са культурно-просветительној да научној организацијөаслөн да учреждөніјөаслөн вескөдөм;

ф) физическој культура да спорт делө котыртөм да

набн вескөдөм;
х) Комі АССР-са судебној органјас котыртөм.

III-öd глава

Комі Автономној Советској Социалистическој Республикаса государственној власт лөн высшөј органјас

19-öd статта. Комі Автономној Советској Социалистическој Республикаса государственној властдөн высшөј органыс ем Комі АССР-са Верховној Совет.

20-öd статта. Комі АССР-са Верховној Совет пөртбө олөмө став правојассө, код јасөс сетөма Комі АССР-лыс Комі АССР Конституција 13-öd да 18-öd статтајас серти, мыжөс најб, Конституција серти, оз пырны Комі АССР-са Верховној Советлы подотчөтчөј Комі АССР органјас компетенціјаө: Комі АССР-са Верховној Совет Президиумлы, Комі АССР-са Народној Комиссарјас Советлы да Комі АССР-са Народној Комиссарјатјаслы.

21-öd статта. Комі АССР-са Верховној Совет ем Комі АССР-лөн аик өтөи закондательној орган.

22-öd статта. Комі АССР-са Верховној Совет бөрјөссө Комі АССР-са гражданадөн бөрјөсан округјасын, кол вөса срок кежлө, норма серти: өтик депутат 4 сурс ылыс выло.

23-öd статта. Закон лыд дысөб вынөдөмдөн, примитөма-кө сичөс Комі АССР-са Верховној Советдөн гөлдөс-јас прдөстө болышнствоөдн.

24-öd статта. Комі АССР-са Верховној Советдөн примитөм законјас јөздөсөдны комі да роч кыв вылын Комі АССР-са Верховној Совет Президиумса председател да секретар кырымалө-мөн.

25-öd статта. Комі АССР-са Верховној Совет бөрјө Комі АССР Верховној Советса председателсө да сылы кык вежысөс.

26-öd статта. Комі АССР-са Верховној Советын председател вескөдлө Комі АССР-са Верховној Совет заседанијөаслөн да ведајтө сичө пышкөссө распорядөкдөн.

(Воөд вичдө 2 лист бөкыс)

Комі Автономної Сөветської Соціалістической Республікалөн

Конституція (Основной закон)

ветлөн Ісполнїтельнõй Комїтет котырто ташдм [отделјас: Віауму овмõс куза; Фїнаисјас куза; Пыщкõсса тõргутõм куза; Зонвїзалун кутõм куза; Народнõй образованїе куза; Местнõй промышленност куза; Коммуналнõй овмõс куза; Соціалнõй обеспеченїе куза; Дõрожнõй; Общõй; Планõвõй комїсеїа; Кадрјаслõн сектор исполкомса председател бердын.

64-õд статья. СССР-са да РСФСР-са законјас подув вылын, Комї АССР-са Верховнõй Сõвет выноõдõмõн, Пыщкõсса делõјас куза Народнõй Комїсарїат вернõ котыртны асовс управленїе ужалыме јõз депутатјас округса Сõвет бердын.

65-õд статья. Ужалыме јõз депутатјас Округса Сõветлõн отделјас асланыс [ужын подчїнајтõмн, кызї ужалыме јõз депутатјас Округса Сõветлы да сїдõ исполнїтельнõй Комїтетлы, сїзї Комї АССР-са соответствуюшщõй Народнõй Комїсарїатлы.

66-õд статья. Ужалыме јõз депутатјаслõн районјасса Сõветјас котыртын исполнїтельнõй комїтетлы ташдм отделјас: Віауму овмõс куза; Народнõй образованїе куза; Фїнаисјас куза; Пыщкõсса тõргутõм куза; Зонвїзалун кутõм куза; Соціалнõй обеспеченїе куза; Общõй; Дõрожнõй; Планõвõй комїсеїа; Кадрјаслõн сектор исполкомса председател бердын, да, сымо кызї районса овмõс аслыс пõлслун сертї, Комї АССР Верховнõй Сõветса Презїдумõн выноõдõмõн, ужалыме јõз депутатјаслõн районјасса Сõветјас котыртын ташдм отделјас; коммуналнõй да местнõй промышленност куза.

67-õд статья. Район условїејас сертї, СССР да РСФСР законјас подув вылын, Комї АССР Верховнõй Сõвет Презїдумõн выноõдõмõн, Пыщкõсса делõјас куза Народнõй Комїсарїат котыр-

VI-õд глава

Комї Автономной Сөветской Социалистической Республікалөн бјуджет

73-õд статья. Комї Автономнõй Сõветской Соціалістической Республікалõн бјуджет вõдчõд Комї АССР-са Народнõй Комїсарјас Сõветнї да сетõд сїдн Комї АССР-са Верховнõй Сõветõн выноõдõмõн вылõ. Комї АССР-са Верховнõй Сõветõн выноõдõмõн бјуджет Комї АССР-лõн јõдõдõдõ ставлы тõдõмõн вылõ.

74-õд статья. Комї АССР-са Верховнõй Сõвет бõрјõ бјуджетнõй комїсеїа, кодї докладывајтõ Верховнõй

талõ ужалыме јõз депутатјаслõн районјасса Сõветјас бердõ асовс управленїејас.

68-õд статья. Ужалыме јõз депутатјас районјасса Сõветјаслõн отделјас асланыс ужын кызї ужалыме јõз депутатјаслõн районса Сõветлы да сїдõ исполнїтельнõй комїтетлы, сїзї Комї АССР-са соответствуюшщõй Народнõй Комїсарїатлы.

69-õд статья. Печорскõй Округува районјасын ужалыме јõз депутатјас районјасса Сõветјаслõн отделјас асланыс ужын подчїнајтõмн кызї ужалыме јõз депутатјаслõн районса Сõветлы да сїдõ исполнїтельнõй комїтетлы, сїзї Округса Ісполнїтелиõй комїтет соответствуюшщõй отделлы.

70-õд статья. Ужалыме јõз депутатјаслõн карса Сõвет котырто исполнїтельнõй комїтетлы ташдм отделјас:

- Фїнаисјас куза;
- коммуналнõй овмõс куза;
- пыщкõсса тõргутõм куза;
- Зонвїзалун кутõм куза;
- народнõй образованїе куза;
- соціалнõй обеспеченїе куза;
- общõй;
- планõвõй комїсеїа;
- кадрјаслõн сектор исполкомса председател бердын, да, сымо кызї карса промышленност, сїдõ карса да кар бердõс овмõс аслыспõлслунјас сертї;
- местнõй промышленност куза;
- віауму овмõс куза.

71-õд статья. Ужалыме јõз депутатјас карјасса Сõветјаслõн отделјас подчїнајтõмн асланыс ужын кызї ужалыме јõз депутатјаслõн карса Сõветлы да сїдõ исполнїтельнõй комїтетлы, сїзї жõ і ужалыме јõз депутатјаслõн районнõй Сõветса соответствуюшщõй отделлы.

72-õд статья. Сыктывкар карса ужалыме јõз депутатјас Сõветлõн отделјас асланыс ужын подчїнајтõмн кызї Сыктывкарса ужалыс јõз депутатјас Сõветлы да сїдõ исполнїтельнõй комїтетлы, сїзї і вескыда Комї АССР-са соответствуюшщõй Народнõй Комїсарїатлы.

72-õд статья. Сыктывкар карса ужалыме јõз депутатјас Сõветлõн отделјас асланыс ужын подчїнајтõмн кызї Сыктывкарса ужалыс јõз депутатјас Сõветлы да сїдõ исполнїтельнõй комїтетлы, сїзї і вескыда Комї АССР-са соответствуюшщõй Народнõй Комїсарїатлы.

75-õд статья. Комї АССР-лыме бјуджет олдõмõн пõртõм јыллы отчет выноõдõдõ Комї АССР-са Верховнõй Сõветнї да јõдõдõдõ ставлы тõдõмõн вылõ.

76-õд статья. Комї АССР-са бјуджетõ, округса, районјасса, карјасса, поселковõй да өктясса Сõветјаслõн местнõй бјуджетјас пыртын местнõй хожајствемо доходјас, отчїленїејас најõ террїја вылын поступајтõе госу-

дарственнõй доходјасы, а сїз-жõ меставыса налогјасы да сборјасы поступле-

77-õд статья. Комї Автономнõй Сõветской Соціалістической Республікалõн правосудїе пõртõдõ олдõмõн народнõй судјасн, Комї АССР-са Верховнõй судõн, СССР-са Верховнõй Сõвет шуби сертї лõдõдõмõн СССР-са специалнõй-судјасн.

78-õд статья. Став судјасын делõјасõдõ вїдлалõмыс муõдõдõ народнõй заседателјас участвуютõмõн сещõм случајсмы кызї, кодјасõдõ специальнõ индїа законн.

79-õд статья. Комї АССР-са Верховнõй Суд ем Комї АССР-са высшõй судбнõй орган. Комї АССР-са Верховнõй Суд вылõ луктмõдõ Комї АССР-са став судбнõй органјас судбнõй уж сõрõа вїдõдõмõн (надзор).

80-õд статья. Комї АССР-са Верховнõй Суд бõрјасõдõ Комї АССР-са Верховнõй Сõветõн вїт вõса срок кежлõ.

81-õд статья. Народнõй судјас бõрјасõдõмõн районса гражданаõн вõсõбшщõй, вõкыд да равнõй бõрјасõан правõ подув вылын гуõдн голõ сујтõмõн—кујим вõса срок кежлõ.

82-õд статья. Комї АССР-ны судопроїзводство муõдõдõ кемї кы вылын, сїдõ мортјаслы, кодјас оз тõднмõн тајõ кысõ, делõ материалјаснї переводчїк пыр тырвõјõ тõдмõдõмõн обеспечитõмн, а сїз-жõ суд вылын ас кмвõдн

VIII-õд глава

Гражданалөн основнõй правојас да објазанностјас

89-õд статья. Комї Автономнõй Сõветской Соціалістической Республікалõн гражданалõн ем уж вылõ право, мõдõмõн-кõ гарантірованнõй уж получитõмõн вылõ право, најõ уж лыд да качество сертї дом мынтõмн.

Уж вылõ право обеспечивајтõе народнõй овмõс социалістической котыртõмн, јõветской обществоса проїзводїтельнõй вынјас пыр старõ сõдõмõн, хожајствениõй крїзїсјаслы позанлун вештõмн да ужтõмалды бырõдõмн.

90-õд статья. Комї АССР-са гражданалõн ем шõјчõдõмõн вылõ право. Шõјчõдõмõн вылõ обеспечивајтõе кызын рабочõймын ужаланунõдõ оїчõм часõдõ чїнтõмн, рабочõйјаслы (да служашщõй-јаслы) уждõмõн сохранитõмõн быд во отпускјас сетõмн, ужалымејасõдõ обслуживајтõмõн вылõ уна лыда санаторїајас, шõјччан керкајас, клубјас сәтõмн.

91-õд статья. Комї АССР-са гражданалõн ем материалнõй обеспеченїе вылõ право пõрмõ дырїї, а сїз-жõ

вынїејас, СССР-са да РСФСР-са законодательствени урчїтõм разчмерјасын.

VII-õд глава

Суд да прокуратура

выступајтнмõн право обеспечитõмн.

83-õд статья. Комї АССР-са став судјасын делõ вїдлалõмыс вõса, мышõ законнõн абу урчїтõма таше кежõмјас, дõрјõм/вылõ мыжданалы право обеспечитõмн.

84-õд статья. Судјас независимõјõдõ да подчїнајтõмн сõмын законлы.

85-õд статья. Став Народнõй Комїсарїатјасн да налы подведомствениõй учреждõнїејасн, сїз-жõ кызї і терја должностнõй мортјасõн, а сїз-жõ гражданаõн Комї АССР-са террїторїа вылын законјас стõдõ олдõмõн пõртõдõ бõрõа высшõй надзор пõртõдõ олдõмõн кызї СССР-са Прокурорõн вõсõкыда, сїзї і РСФСР-са Прокурор да Комї АССР-са Прокурор пыр.

86-õд статья. Комї АССР-са Прокурор назначајтõе СССР-са Прокурорõн вїт вõса срок кежлõ.

87-õд статья. Комї АССР округса, районјасса да карјасса прокурорјас назначитõмн РСФСР-са Прокурорõн, СССР-са Прокурор выноõдõмõн, вїт вõса срок кежлõ.

88-õд статья. Прокуратуралнõ органјас пõртõны олдõмõн асовмыс функцїајасмысõ меставыса некушõмõн органјасоан завїситтõг, подчїнајтõмн сõмын СССР-са да РСФСР-са Прокурорлы.

—вїсїгõн да ужавым верманлун воштõм случајсас дырїї. Тајõ правомõс обеспечивајтõе рабочõјасõдõ да служашщõйјасõдõ государство шщõt вылõ социалнõй страхутõмõн јона пакõдõмõн, ужалыме јõзлы дом бõсеттõг медїцинеиõй отсõг сетõмн, ужалыме јõзлы пõльзуютõмõн вылõ уна лыда курортјас сетõмн.

92-õд статья. Комї АССР-са гражданалõн ем образованїе вылõ право. Тајõ правомõс обеспечивајтõе вõсõбшще-објазательнõй началнõй велõдõмõн, дом бõттõг велõдõмõн, шõщ і высшõй образованїемõ, высшõй школами кызын велõдõмõн-јаслы государственнõй сїпендїајас сїстемалы, школасы ас кы вылын велõдõмõн, заводјасын, совхозјасын, машинотракторнõй станцїајасын да колхозјасын ужалыме јас сетõмн, кодјас колõны тајõ правојасõдõ олдõмõн пõртõмõн вылõ.

97-õд статья. Ужалыме јõз интересјас сертї да народнõй массајаслы организационнõй самодїятелностõдõ да полїтической возмõстчõмõдõ кыпõдõмõн мыгы Комї АССР-са гражданалы обеспечивајтõе право котыртчыны обществениõй организациајасõ: профессионалнõй сојузјасõ, кооперативнõй õтвутчõмјасõ, том-јõз организациајасõ, спортивнõй да обороннõй организациајасõ, культурнõй, технической да агрõномической велõдчõм котыртõмн.

93-õд статья. Комї АССР-ны мыббалы сетõмн мужчїнакõдõ õткõдõ правојас хожај-

ственнõй, государствениõй, культурнõй да обществениõ-полїтической олдõн став јукõн-јасын.

Мыббалајаслыме тајõ правојасõдõ олдõмõн пõртан позанлунмыс обеспечиватõе уж вылõ, ужымынõдõмõн вылõ, шõјчõдõмõн вылõ, социалнõй страхеванїе да образованїе вылõ мужчїнакõдõ õткõдõ правојас сетõмн, мамлыме да магалыме интересјасõдõ государствениõ охранајтõмн, мыббалы нõбавїгõн уждõмõн сохранитõмн отпускјас сетõмн, челадаван уна лыда керкајасн, челад јаолїајасн да садјасын.

94-õд статья. Националынеет мыраса вылõ вїдõдõгõмõн Комї АССР-са гражданаõн хожајствениõй, государственнõй, культурнõй да общественно-полїтической олдõн став јукõн-јасын равнõправїе ем вõрчõдõмõн позтõм закон.

Кõдõ кушõм сакõ меõдõдõ вõв, вõсõкыда кõtõ кышолõн, правојас ограниченїтõм, лїбõ, мõдõрõ, расõвõй да националнõй прїнадлежност сертї граждана-јаслы вõсõкыда лїбõ кышолõн прїемуществојас лõсõдõмõ, сїз-жõ кызї расõвõй да националнõй ісклучїтельност, лїбõ, лõглун да кõзõвтõмõн быдпõлõс проповедуютõмõн—карајтõчõны законн.

95-õд статья. Гражданалы сõветлы свобõда обеспечитõмõн мыгы Комї АССР-ын вїчкõ торїõдõма государствомõ да школа вїчкõмыс. Релїгїознõй культјас муõдõмõн свобõда да антїрелїгїознõй пропаганда вылõ свобõда прїзнајтõдõ став граждана сајын.

96-õд статья. Ужалыме јõз интересјас сертї да социалістической стрей јонмõдõмõн мыгы Комї АССР-са гражданалы законнõн гарантіруйтõдõ:

- а) кы вылõ свобõда;
- б) печат вылõ свобõда;
- в) собраниејас да мїтїнг-јас вылõ свобõда;
- г) мылавывса шествїејас да демонстрацїајас вылõ свобõда.

Гражданајаслõн тајõ правојасысõ обеспечивајтõены ужалыме јõзлы да најõ организациајаслы типографїајас, бумага запасјас, общественнõй зданїејас, улычајас, связ средствõјас да мукõдõ материалнõй условїејас сетõмн, кодјас колõны тајõ правојасõдõ олдõмõн пõртõмõн вылõ.

97-õд статья. Ужалыме јõз интересјас сертї да народнõй массајаслы организационнõй самодїятелностõдõ да полїтической возмõстчõмõдõ кыпõдõмõн мыгы Комї АССР-са гражданалы обеспечивајтõе право котыртчыны обществениõй организациајасõ: профессионалнõй сојузјасõ, кооперативнõй õтвутчõмјасõ, том-јõз организациајасõ, спортивнõй да обороннõй организациајасõ, культурнõй, технической да агрõномической велõдчõм котыртõмн.

(Вõдõ вїдõдõ 4 лыст бõкмыс)

Комі Автономної Свіетської Соціалістической Республікалөн Конституція (Основної закон)

побстыс да ужалыс јаз му
кбд слэјас побстыс јонжы
ка возмостчыс да созна
тельнэј граждана котыртчб
ны Ставојзуса коммуни
стической (большевикјас) пар
тијаб, кодј ем социалісти
ческой стројс јонмббдм
да кыпббдм вбсна тышын
ужалыс јазлөн воынмуныс
отр'ад да кодј ем ужалыс
јаз став организацијаслбн,
кызі общественнэјаслбн,
сјзі і государственнэјаслбн
лбн вбскбддыс јадро.

98-бд статта. Комі АССР
-са гражданагы обеспечі
вајтеб личностлбн непри
косновенност. Суд шубм
тбг лббд прокурор вынсбд
тбг некбд оз вермы лоны
арестујтмабн.

99-бд статта. Граждана
оланінјаслбн неприкосновен
ност да гјжасбмјаслбн гу
салун вјсбдны законбн.

100-бд статта. Комі АССР
сетб убежішце право му
кбд странајасса граждана
јаслы, кодјасбс преследу
тчбны ужалыс јазлыс інте
ресјасбс дорјбмыс, лббд
научнэј ужыс, лббд націо
нално-освободітельнэј ты
шыс.

101-бд статта. Комі АССР
-са бид гражданин објазан
блудајтны Свіетской Со
ціалістической Республіка
јас Сојузлыс, Россіјскэј
Свіетской Федеративнэј Со
ціалістической Республіка
лыс да Комі Автономнэј
Свіетской Соціалістической

Республікалыс Конституці
јасбс, пбртны олбмбд зак
бнјас, кутны уж дісціпл
ліна, честнэјбн лоны об
шественнэј долг дінб,
уважајтны соціалістической
оланоглыс правілбјасбс.

102-бд статта. Комі АССР
-са бид гражданин објазан
візны да јонмбдны общест
веннэј, соціалістической соб
ственност, кызі свіетской
стројлыс свјашченнэј да
вбрбдны позтбм подув,
кызі рбдіна озырлунлыс
да јонлунлыс істочннк, кы
зі став ужалыс јаз зајіточ
нэј да культурнэј олбмлыс
істочннк.

Обшественнэј социалі
стической собственност вы
лбд усласы војтыр—народ
лбн врагјас.

103-бд статта. Всеоб
шчбј воінскэј објазанност
ем закон.

Рабоче-Крестанскэј Крас
нэј Арміјаын воінскэј служ
ба ем почотнэј објазан
ност Комі АССР-са граж
даналбн.

104-бд статта. Отече
ственнэј дорјбм ем овја
шченнэј долг Комі АССР-
са бид гражданинлбн. Рб
діналы ізменітбм: прісага
нарушітбм, врагладорбд ву
жбм, государствоса војен
нэј вынјбры ушчербд вб
чбм, шпјонаж—карајтчбны
закон став стрбггуннас,
кызі меда ыжыд злодеј
ство вбчбм.

IX-бд глава

Борјысан сістема

105-бд статта. Депутатј
асбс борјбмјасмыс ужалыс јаз
депутатјас став Свіетјасбс:
Комі АССР-са Верховнэј
Свіетб, округса, рајонјасса,
квјрјасса, посолокјасса да
оіктјасса ужалыс јаз депу
татјас Свіетјасбс нубббдны
борјбмојасбдны всеобшчбј,
равнэј да всекыд борјбмоан
право подув вылын гусбд
гблссујтбмбн.

106-бд статта. Депутат
јасбс борјбмјас всеобшчббс:
Комі АССР-са став граж
даналбн, кодјаслы тырба 18
арбс, расбвбј да націоналнэј
прінадлжноост вылб, вероіс
поведаніје, образовательнэј
ценз, оведлоост, социалнэј про
ісходженіје, імуштественнэј
положеніје да вбзза дејател
ност вылб вічбдтбг ем пра
во борјбмы депутатјасбс да
лонн борјбмабн, јбјјас кыні
да судітбм јаз кыні, кодј
асбс судбн лішітма борјбмоан
правыс.

107-бд статта. Депутат
јасбс борјбмјас равнэјбс:
бид гражданинлбн ем бтві голбс;
став гражданагы борјббмын
участвујтбны бткбд основа
ніјас вылын.

108-бд статта. Нываба
јас пблзујтчбны борјбмоан да
борјбмабн лонн правбн муж
чынајаскбд бткбда.

109-бд статта. Краснэј
Арміјаын служітмыс граждана
пблзујтчбны борјбмоан да бор
јбмабн лонн правбн став

гражданакбд бткбда.

110-бд статта. Депутат
јасбс борјбмјас всекыдбс: уж
алыс јаз депутатјас став С
віетјасбс, оіктса да карма
ужалыс јаз депутатјас С
віетсан заводітбмбн Комі АССР-
са Верховнэј Свіетбс, бор
јбмојас нубббдны непосред
ственнэј гражданабн всекыд
борјббмјасбдны.

111-бд статта. Депутат
јасбс борјбмјас голбссујтбм
гуа.

112-бд статта. Комі
АССР-са ужалыс јаз депу
татјаслбн Свіетјасбс борј
бмјас нубббдны борјбмоан
округјасын ташбм нормајас
серті:

Ужалыс јаз депутатјас ок
ругса Свіетбс—бтві депутат
2.000 олымыс;

рајонса Свіетбс, рајон ра
мерјас серті,—бтві депутат
500 мо не ещажык да 1.500-
мы не унжык олымыс;

карса Свіетбс, кар ра
мерјас серті,—бтві депутат
100-мо не ещажык да 1000-
мы не унжык олымыс;

сіктса Свіетбс, сіктса С
віет дејателност рајон ра
мерјас серті,—бтві депутат
50-мо не ещажык да 250-мо
не унжык олымыс.

Борјбмоан нормајас бид ок
ругса, рајонса, карма, посоло
кса да сіктса ужалыс јаз
депутатјас Свіетјасбс урчіб
ны «Комі АССР-са ужалыс
јаз депутатјас Свіетјасбс бор

јбмојас јылыс положеніје
«бн» борјбмоан нормајас пре
дејасмы, кодјасбс індбма
тајб статтаас.

113-бд статта. Борјбмо
гбн кандидатјасмыс індббб
ны борјбмоан округјас куза.

Кандидатјасбс індан право
мыс обеспечівајтеб общест
веннэј организацијаслы да
ужалыс јаз обществојаслы,
коммунистической партијб
организацијаслы, професіо
нальнэј сојузјаслы, коопера
тивјаслы, томјбз организаци
јаслы, культурнэј общество
јаслы.

X-бд глава

Герб, флаг, столица

115-бд статта. Комі Ав
тономнэј Свіетской Соціалі
стической Республікалбн госу
дарственнэј гербмыс ем
РСФСР-лбн государственнэј
герб, кодј состоітб зарні чар
ла да молбт серпасмыс, код
јасбс пуктбма крест на крест,
ворепјаснас увлаи, гбрд фон
вылын шенді југбд пышкбд да
«шчалбма ш е л а с б н,
РСФСР» да «Став страна
јасса пролетаріјјас, бтвучтбј!»
речбн да комібн гјжбмбн,
«РСФСР» гјжбд улас посні
джык шыпасјасбдн «Комі
АССР» роч да комі кывјас
вылын сертбмбн.

116-бд статта. Комі
Автономнэј Свіетской Соці
алістической Республікалбн
государственнэј флагыс ем
РСФСР-лбн государственнэј
флаг гбрд полетнішщбме код
лбн шујга пелбсас, пула д
рас, вылын, зарні шыпасј
сбм гјжбма «РСФСР»,
«РСФСР» гјжбд улас посні
джык шыпасјасбдн «Комі АССР»
роч да комі кывјас вылын
сертбмбн.

117-бд статта. Комі
Автономнэј Свіетской Соці
алістической Республікалбн
столица—Сыктывкар.

XI-бд глава

Конституціяос вежан пбрадок

118-бд статта. Комі
АССР-лыс Конституція вежбм
мыс нубббд семын комі АССР
-са Верховнэј Свіет шубм
серті, кодбс лоб прімітбма

унжыкнас Комі АССР-са Вер
ховнэј Свіет кык којмбд јук
бн голбсмыс не ещажыкбн,
РСФСР-са Верховнэј Свіет
бн вынбббдмбн.

Комі Автономнэј Свіетской Соціалістической Республікаса Свіетјас чрезвычайнэј XI бд сјездлбн презідіум:

Ф. А. Андрејев
М. Т. Артејева
В. Я. Беспојасов
Г. В. Ветошкін
Ф. Я. Гілева
О. М. дуркіна
В. Я. Јелфімов
М. Я. Калачев
Г. С. Королов
д. Г. Ковалов
А. В. Карманов
А. Г. Корычев
І. А. Кызјуров.
А. П. Ліпін
М. В. Лапін
І. Ф. Лапін
В. М. Мішарін
Я. Я. Макаров
А. А. Носков

М. О. Оботурова
Ф. А. Паршуков
М. А. Попова
В. Я. Потолціын
М. Н. Півцов
С. В. Попова
А. Т. Ростовскіј
А. А. Семічев
А. П. Семіванова
В. Я. Треңев
І. А. Томов
В. Я. Худажев
А. А. Худажев
Н. Н. Шергін
Х. К. Шулепова
І. А. Чупров
І Чупров
А. В. Јухніна
І. д. Јуров

Комі АССР-са Свіетјас чрезвычайнэј XI бд сјездлбн шубм

Комі АССР-са Свіетјаслбн чрезвычайнэј XI-бд сјезд шуб: јунь 24-бд лун јбзбдны Комі Автономнэј Свіетской Соціалістической Республікаса Конституція лунбн.

Сјездлбн презідіум

Сыктывкар, Комі АССР
Јунь 23-бд лун, 1937 во.

Ставбн гјжс ам Выл зајомб.

Мі, колхознікјас, кол
хозніцајас «Комсомо
лец» да «Первој мај»
колхозыс асланым резо
лудіјаын шуам:

1) Правітельстволыс
шубмсбд выл зајом,
СССР-лыс Оборона јон
мббдм могыс леземсб,
ставбн сблбмсан ошкам.

2) Мі бостам тбд вы
лб, мыј тајб зајомыс
легеб сы вбсна, мед је
шщб јонжыка јонмбдны
обороналыс вынсб і се
тны міжансан чорыд
отпор германскэј, ја
понскэј фашістјаслы да
шпјонјаслы.

3) Ставбн, кызі бвк
сетам кујім вежбнја уж
дон, асланым Свіетской
Сојузлыс і регыдја ка
ббн, 2-3 лунбн помалам
выл оборона зајом вы
лб гјжсбм.

Мед олас міжан дон
вожд і јбзбс велбдыс
Сталин јорт!

Мед олас кбрт некб
дбн вермытбм СССР
обороналбн Нарком Во
рошілов јорт.

«Комсомолец»
колхозјас: «Первој мај»

За ответственного редак
тора—Н. Останова.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Горный техникум Чибью Ко
ми АССР

Объявляет ОСЕННИЙ НАБОР
студентов на 1937-38 учебный год
на 1 курс следующих отделений:

1. Угольно-эксплоатационное.—
готовящее горных техников по эк
сплоатации месторождений угля и
горящих сланцев.

II. Нефтяное.—готовящее горных
техников по эксплуатации нефтя
ных и газовых месторождений.

III. Электро-механическое.—го
товящее горных техников по элек
тромеханизации угольной промыш
ленности.

Срок обучения во всех отделени
ях 4 года. В техникум принима
ются лица в возрасте от 16 до 30 л.

1. Свидетельство об оконча
нии неполной средней школы.
2. Справка о возрасте.
3. Две фотокарточки.
4. Паспорт.

Поступающие подвергаются ис
пытаниям в объеме программы 7
классов средней школы: по мате
матике, физике, русскому языку и
обществоведению.

Принем заявлений с 1 мая по 15
августа 1937 года.

Принимаемые испытания с 15 авгу
ста по 25 августа 1937 года в с.
Усть-Выми Коми АССР, для Усть
Цилемского, Ижемского районов
Коми АССР и Ненецкого округа
в г. Чибью с 20 августа по 30 ав
густа 1937 года.

—Начало занятий 1-го сентября—
Принятые студенты обеспечивают
бесплатным общежитием и сти
пендией.

Заявления, а также запросы о
принеме направлять по адресу:

г. Чибью Коми АССР, Горный
техникум.
Дирекция Горного Техникума